

Názor soudu rekursního, že závazek pronajimatelky, pojatý do smlouvy pachtovní, přiměti po zrušení smlouvy nového pachtýře hostince, aby převzal cestou koupě inventář náležející odstupující pachtýřce, tvoří podstatnou část smlouvy pachtovní a nikoliv zvláštní smlouvu vedlejší, jest zcela správný a vyplývá z toho vzhledem i na předpis § 49. č. 5. j. n. bezpochybně, že jest věcně příslušný k jednání a rozhodnutí o náhradním nároku per 3500 K odvozeného žalobkyní z právě zmíněného slibu dovolaný soud okresní (§ 83. j. n.) a nikoliv soudní dvůr.

(Rozh. z 10. září 1914, R III 298/14.)

x.

K výkladu §§ 56. odst. 2., 57., 59. j. n.

V právní záležitosti akc. společnosti pivovaru v H. proti žalované H. na vydání výmazné kvitance stěžoval si žalobce do celého obsahu usnesení soudu I. stolice proto, že soud tento vyhověl námitce předmětné nepřislušnosti, žalovanou vznesené, žalobu podanou z toho důvodu zamítnuv.

Soud rekursní stížnosti vyhověl a námitku předmětné nepřislušnosti zamítnul z následujících důvodů:

K správnému rozluštění otázky příslušnosti dlužno především zkoumati, co jest v případě tomto předmětem sporu. Žalobce tvrdí, že žalovaná, majíc na pozemcích žalobcových vtěleno právo zástavní pro pohledávku 12.000 K, upsala za tento obnos 60 akcií žalujícího pivovaru po 200 K, nesložila však přes znění upisovacího prohlášení obnosu tohoto ve lhůtách tam stanovených, nýbrž po ustanovení se společnosti žádala úroky ze zajištěného kapitálu do valné hromady obnosem 485 K 89 h, ode dne valné hromady pak již jen úroky z těchto úroků obnosem 4 K 80 h. Tím dala prý na jevo, že vzájemné pohledávky byly úplně vyrovnány a zanikly. Žalobní prosba směřuje na základě tohoto děje na vydání kvitance výmazné na shora zmíněnou pohledávku žalované s tím, že kdyby žalovaná ve lhůtě rozsudkem určené kvitance té nevydala, byl by žalobce oprávněn, na základě rozsudku knihovní výmaz pohledávky té provésti.

Uváží-li se nyní, že dlužník, zaplativ věřiteli jeho pohledávku, jest dle § 1426. obč. z. oprávněn žádati od uspokojeného věřitele kvitanci, dlužník hypotekární pak kvitanci výmaznou a uváží-li se dále, že kompensace má na zánik pohledávky tentýž účinek jako placení, jest nárok žalobcův na vydání výmazné kvitance nárokem obligacním, jímž žalobce se domáhá projevu vůle strany žalované a pojící se k němu vystavení kvitance. Bylo proto na žalobci, aby ve smyslu § 59. j. n. své interesse na projevu vůle žalované ocenil, čemuž žalobce ve své žalobě vyhověl a jedině tuto výšku jeho interessu dlužno za ocenění předmětu sporu uznati. Při tom nikterak

nepadá na váhu, že před rozhodnutím sporu bude soudu prvé stolice se zabývatí otázkou, zda právo zástavní k zmíněné pohledávce posud trvá či pominulo-li, jako otázkou předchozí, neboť zjištění toto, byť i se týkalo pohledávky 12.000 K, lze i u okresního soudu provést, aniž by tím vsahováno bylo do kompetence soudů sborových.

Jelikož pak dle ocenění žalobcova předmětu sporu obnosem 1000 K jest ku rozhodnutí sporu tohoto příslušným soud okresní, bylo dlužno rekursu žalobcově vyhověti.

C. k. nejv. soud obnovil rozhodnutí I. stolice.

Odůvodnění.

Použil-li rekursní soud k rozhodnutí přítomného sporu o příslušnost předpisu § 59. jur. n., spočívá to na zneuznání významu, kterýž má toto zákonné ustanovení. Toto ustanovení není v pravdě ničím jiným než speciálním ustanovením ku všeobecnému předpisu stanovenému v § 56. odst. 2. jur. nor.

O právnění žalobcovo však, udati hodnotu sporného předmětu aneb označiti svůj zájem určitým obnosem a míti takovýmto způsobem vliv na stanovení soudní příslušnosti, jest jen pomůckou pro takové případy, v nichž nelze stanovití hodnotu sporného předmětu bez rozvláčnosti a pro něž není v zákoně zvláštních ustanovení.

Jurisdikční norma obsahuje v § 57. zvláštní předpis pro spory, jejichž předmětem jest právo zástavní. V takových případech nelze tudíž použiti §§ 56. odst. 2. a 59. jur. n.

V přítomném sporu se tvrdí, že pohledávka v obnosu 12.000 K s příslušenstvím, zjištěná pro žalovanou právem zástavním na více nemovitostech žalobkyně, zanikla kompensací a žalobkyně žádá od žalované, aby jí vydala výmazné prohlášení. Žalovaná se své strany tvrdí, že tato pohledávka po právu stává. Nelze tudíž pochybovati, že předmětem sporu jest právo zástavní.

Poněvadž není sporno, že předměty zástavní mají hodnotu převyšující obnos 1000 K, a také zástavní pohledávka tento obnos daleko převyšuje, jest bezvýznamno, že žalobkyně udala svůj zájem na předmětu sporu obnosem 1000 K, neboť zákon stanovil pro tento případ v § 57. jur. n. za účelem ocenění předmětu sporu zvláštní pravidlo.

Dle §§ 49. č. 1 a 50. odst. 1 jur. n. přísluší přítomný spor, jak správně uznal první soudce, k věcné příslušnosti sborovému soudu, pročež bylo nutno naříkané usnesení rekursního soudu změnití a opět obnoviti usnesení procesního soudu, odmítajícího žalobu (§ 43. jur. n.).

(Rozhodnutí ze dne 19./5. 1914. $\frac{R III 204/14}{1}$.)

A. K.